

Relația Marii Britanii cu Uniunea Europeană după Brexit

Studiu de caz: percepția cetățenilor asupra acestuia

REZUMAT

De-a lungul timpului s-a demonstrat faptul că cea mai eficientă metodă de a rezolva conflictele este comunicarea. Indiferent de natura conflictelor, comunicarea este cea mai bună soluție, din acest motiv diplomația este cheia tuturor conflictelor. Era de așteptat faptul că după ce Marea Britanie o să părăsească Uniunea Europeană, vor exista dispute și conflicte pe mai multe domenii între liderii europeni: în domeniul economic, politic, domeniul social, domeniul securității, etc. În ceea ce privește domeniul economic, Marea Britanie le-a oferit un statut special celor proveniți din Irlanda de Nord, pentru a tranzita mărfurile spre și dinspre Marea Britanie cu Uniunea Europeană. Mai mult decât atât, s-a semnat un protocol în care se preciza că Irlanda de Nord va rămâne în teritoriul vamal britanic, cât și în piața unică europeană, prin aplicarea unor norme europene privind uniunea vamală și mărfurile.

Se știe că acordul dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit al Marii Britanii a declanșat mai multe conflicte pe întreaga perioadă a negocierilor, dar scopul Acordului era acela de a menține pacea pe continentul european. Astfel, rundele de negocieri și de comunicare dintre cele două părți au diminuat conflictele. Chiar dacă tensiunile au fost ușor amplificate în urma unor neînțelegeri vamale, Irlanda de Nord face eforturi pentru a menține și pentru a păstra reglementările impuse de UE, dar și pentru a evita unele conflicte. Astfel, de-a lungul timpului s-au purtat mult mai multe negocieri decât cele prezentate în tabel, undeva peste 90 de runde de negocieri și întâlniri ale ambelor părți, pentru a remedia conflictele. În anul 2016 au existat 10 runde de negocieri și întâlniri, în 2017 au existat 28, în 2018 au fost 25, în următorul an au existat 22, iar în 2020 au existat 6, pandemia fiind un factor extern care a limitat aceste întâlniri.

Dacă până acum s-a vorbit de procesele de integrare europeană și cel de aderare la UE, eu voi aduce în discuție procesele de ieșire din UE și etapele pe care le-a parcurs Regatul Unit al Marii Britanii, de noul fenomen, cel a dezintegrării și dez-europenizării. Acest fenomen este o premieră ce poate sau nu crea un precedent, în funcție de rezultatul final și de efectele resimțite de cele două părți în urma separării.

La șase ani după referendumul privind Brexit, pot spune că s-au întâmplat extrem de multe lucruri, au existat numeroase provocări, obstacole, atât pentru Uniunea Europeană, cât și pentru Regatul Unit al Marii Britanii, precum: pandemia provocată de virusul SARS-COV2 declanșată în martie 2020, criza economică resimțită de ambele părți din 2022, inflația, apărută după declanșarea conflictului dintre Rusia și Ucraina din 2022, au exista schimbări politice economice, sociale, legate de transport și de turism, cei mai afectați fiind cetățenii europeni. Părerea mea este aceea că este imperios necesar să aflăm motivul pentru care britanicii au dorit să părăsească cerul european, mai ales că majoritatea tinerilor nu și-au exprimat opinia de a merge la vot, un lucru îngrijorător (18-27 de ani nu s-au prezentat la vot). Astfel că prezenta lucrare are ca scop de a prezenta evoluția și condițiile de retragere a Regatului Unit al Marii Britanii din Uniunea Europeană, noile perspective și parteneriate dintre cele două, perspectivele de viitor, incluzând la finalul lucrării și un studiu de caz cu privire la percepția cetățenilor români asupra Brexit-ului. Mai mult decât atât, un alt obiectiv al acestei teme a fost acela de a urmări etapele de negocieri parcurse, care au fost acordului dintre UE și Regatul Unit al Marii Britanii, posibile noi parteneriate, acela de a asigura retragerea ordonată a Regatului Unit din Uniune și Euro-atom.

Un punct important al acestei probleme este că Uniunea Europeană și cu Regatul Unit al Marii Britanii sunt nevoite să remedieze împreună această problemă, chiar dacă cadrul legal și noile reglementări sunt incerte, ele trebuie să fie foarte bine stabilite, inclusiv aspectele administrative, economice, politice, turistice, sau cele legate de transport. Aceste aspecte sunt uneori necunoscute pentru europeni, dar și pentru britanici, fiind ceva nou, neîntâlnit până acum, ca un stat membru al UE să dorească părăsirea.

Mai mult decât atât, am vrut să aflu care sunt punctele slabe, punctele forte ale acestui proces, care sunt avantajele și dezavantajele Brexit-ului, dar mai ales ce consecințe au existat din punct de vedere economic, politic, social, și, cu accent pe a afla care este percepția cetățenilor români cu privire la acest fenomen. Principalul motiv pentru care am optat să aleg această temă de cercetare este datorată interesului meu crescut privind domeniul de studiu Brexit, dar și a curiozității mele de a cerceta noua temă apărută, care este efectul Brexit-ului, fiind un fenomen nou, deoarece pentru Uniunea Europeană este o noutate. În 2019 când m-am apucat de această temă încă nu erau stabilite unele decizii, totul fiind vag la nivel european, și interesul era de mare amploare. Chiar dacă UE nu s-a mai confruntat cu o astfel de situație, pot afirma faptul că este un fenomen nou, cel al dezintegrării. Cu alte cuvinte, un stat nu mai vrea să facă parte din cercul european, alegând să devină stat terț. Interesant este faptul că vom afla

și care este percepția cetățenilor români asupra acestui fenomen – Brexit. Mă gândesc că poate fi vorba și de o nouă teorie a relațiilor internaționale, cea a dez-europenizării?

Metodologia acestei cercetări este atât o cercetare cantitativă, cât și una calitativă, dar și o cercetare descriptivă ce se constituie într-o primă etapă a cunoașterii, în care voi utiliza descrierea pentru a prezenta termenii, la nivel teoretic, și cercetarea explicativă, ce este o abordare complementară celei descriptive cu ajutorul căreia voi valorifica relațiile dintre cauză și efect. În prima parte a cercetării am utilizat metoda de cercetare: documentare științifică, analiza documentelor din domeniul relațiilor internaționale, folosind teoriile de specialitate, articolele, cărțile, normele, legile și tratatele, având ca instrument analiza literaturii de specialitate din domeniul relațiilor internaționale. Instrumentul principal prin care am realizat această cercetare calitativă sunt textele de analiză, documente, surse oficiale, tratate, Acorduri internaționale și decizii ale Consiliului și Comisiei Europene. Mai mult decât atât, am făcut o analiză comparativă între cum era Uniunea Europeană înainte de Brexit și cum este acum, după Brexit: *Before & After Brexit*, fiind o lucrare interpretativă. De asemenea, am ales să fac și un studiu de caz, să aplic un chestionar în rândul cetățenilor români, pentru a afla care este percepția lor cu privire la Brexit, fiind un instrument util de măsurare și interpretare a datelor, în cadrul tezei mele de doctorat. Mai mult decât atât, am urmărit să aflu următoarele lucruri: care sunt relațiile viitoare și parteneriate între cele două și ce negocieri au fost demarate, cum au fost modificate sau încheiate noi tratate și acorduri internaționale, care sunt noile reglementări teritoriale, de comerț, dar mai ales care sunt noile perspective și direcții europene.

În plus, am făcut o analiză cu avantajele și dezavantajele fenomenului Brexit-ului din ambele perspective, retragerea ordonată a Regatului Unit din Uniune. Am pus accent pe analiza comparativă dintre relațiile diplomatice și negocierile care au avut loc dintre cele două părți, care sunt avantajele și dezavantajele din punct de vedere economic, politic, social. De asemenea, îmi doream organizarea unei dezbateri publice, cu scenariile Brexit și în care trebuiau a fi dezbătute consecințele de viitor pe termen scurt și lung al acestui fenomen, existând și un panel intitulat „*Before&After Brexit*”, însă, situația pandemică m-a împiedicat să fac aceste dezbateri, așa că le-am realizat în mediul online. Astfel că, în cadrul conferințelor academice la care am luat parte am adus în discuție acest subiect, fiind dezbătut, și în plus, l-am discutat în cadrul orelor de seminar pe care le-am predat studenților de la Facultatea de Științe Politice SNSPA – București. Tot în cadrul orelor de seminar predate am discutat și dezbătut cu studenții filmul *Brexit: The Uncivil War*, unde au fost aduse argumente pro vs contra Brexit. De asemenea, o noutate a cercetării este studiul de caz pe care l-am realizat în mediul online în

rândul cetățenilor români, acela de a afla percepția și părerea lor despre Brexit. La studiu au răspuns 208 respondenți.

Relevanța temei pentru domeniul științelor politice este aceea de a urmări, analiza procesul de părăsire din UE și percepția românilor asupra Brexit-ului. Relevanța studiului este de a îmbunătăți domeniul și de a contribui la clarificarea și explicarea noului fenomen: Brexit. Potențialele contribuții la dezvoltarea acestei cercetări sunt acelea de a urmări și de a monitoriza deciziile Comisiei Europene și a Consiliul European privind cazul Brexit, consecințele ce au urmat, ele fiind detaliate, dar mai ales negocierile dintre cele două părți și cum a fost și este afectat viitorul UE. Cu alte cuvinte, am urmărit să aflăm care este relația dintre Regatul Unit al Marii Britanii cu Uniunea Europeană după Brexit. În plus, comparând perioada de acum și cea dinaintea de Brexit, putem remarca anumite schimbări și efecte la nivel european, atât din punct de vedere economic, politic, social, dar și din punct de vedere al comerțului și al transportului.

Astfel că, prezenta lucrare are ca scop de a prezenta evoluția și condițiile de retragere a Regatului Unit al Marii Britanii din Uniunea Europeană, noile perspective și parteneriate dintre cele două sfere, perspectivele de viitor și care este percepția cetățenilor români despre acest nou fenomen. Chiar și după părăsirea cercului european, vor exista parteneriate, cu siguranță că viitorul o să fie diferit, existând consecințe de ambele părți.

De-a lungul anilor au apărut discuții legate de dorința Poloniei de a părăsi UE, intitulat Polesxit, dar nimic nu este încă sigur. Cert este că fenomenul Brexit are un impact asupra altor state membre europene. De asemenea, comparând situația din trecut (dinaintea de Brexit - 2016) și cea de acum (după Brexit - 2022), s-a evidențiat în lucrare că există schimbări în domeniul economic, social, politic și s-a spus cum au fost afectate aceste domenii, sau alte relații existente dintre cei doi parteneri.

În prima parte a tezei am abordat conceptele teoretice din domeniul relațiilor internaționale, și partea de relație istorică dintre Regatul Unit al Marii Britanii și Uniunea Europeană. Am urmărit și etapele de aderare ca stat membru al UE, care a fost traseul său istoric până la decizia de a părăsi UE, punând accent pe evoluția sa, definind contextul Brexit, valorile și principiile democrației, europenizare, democrație, având la bază scrierile academice și teoretice, specifice domeniului relațiilor internaționale. În cadrul celei de-a doua etapă a cercetării m-am concentrat pe noile parteneriate privind relațiile diplomatice și negocierile care au avut loc dintre Regatul Unit al Marii Britanii și UE, punând accent pe relațiile sale externe și câteva perspective de viitor, iar în ultima parte a tezei am făcut o analiză comparativă, am scos în evidență care sunt avantajele și dezavantajele din ambele perspective „*before and after*

Brexit” și am menționat care sunt consecințele pe termen scurt și lung al acestui fenomen, făcând o analiză comparativă.

Partea interesantă a tezei este studiul de caz, chestionarul aplicat în rândul cetățenilor români cu privire la Brexit, urmând să închei teza cu câteva concluzii ale acestui subiect abordat. Pentru a-mi răspunde la unele întrebări și pentru a reuși să am câteva convingeri privind percepția românilor cu privire la Brexit și în vederea atingerii obiectivului avut (de a realiza o anchetă pe baza chestionarului), am aplicat un chestionar în rândul cetățenilor români. Acesta a avut întrebări structurate, dar și deschise, cu variante de răspuns, pentru a putea măsura percepția românilor cu privire la ieșirea Regatului Unit al Marii Britanii din Uniunea Europeană. Rezultatele au fost cantitative, iar datele prelucrate au fost prin intermediul metodei statistice. Scopul a fost acela de a măsura și de a obține diverse informații dedicate percepției și influenței românilor cu privire la acest nou fenomen. Chestionarul a fost realizat în mediul online, iar cei 208 respondenți au fost aleși aleatoriu, din toate categoriile de vârstă, domenii de lucru diferite, pentru ca eșantionul să fie corect validat. Din acest motiv am dorit ca subiecții să aibă vârste diferite, să fie din ambele categorii de sex, dar mai ales din domenii diferite. Datele au fost interpretate atât statistic, dar și psihologic, acordând o atenție deosebită la datele obținute și corect interpretate.

Plecând de la teoriile europenizării pot spune că un proces de tip Brexit poate îndepărta statele de valorile și principiile europene, afectând interacțiunea cu alți actori statali, riscând să se declanșeze un efect de domino sau cel al bulgărelui de zăpadă, în care și alte state vor dori ieșirea din UE, mai ales că până acum UE nu s-a mai confruntat cu un astfel de eveniment, fiind ceva nou pentru toată lumea. În plus, există legături între principalele teorii ale integrării, aplicându-le pe politica de retragere a Marii Britanii din UE, evidențind rolul politicii în noul proces, cel al dez-europenizării. Dacă până acum s-a vorbit de procesele de integrare europeană, eu voi aduce în discuție procesele de ieșire din UE și de noul fenomen, cel a dez-europenizării.

Pornind de la o analiză a lucrărilor teoretice și academice care pun în valoare noțiunile despre europenizare, principii democratice, Brexit, dar și Tratatul Uniunii Europene, prezenta lucrare își propune analiza documentelor de specialitate din domeniul Relațiilor Internaționale, a deciziilor care au fost luate asupra fenomenului Brexit, punând accent pe efectele, consecințele și viitorul european, aducând în discuție și o posibilă nouă teorie, cea a dez-europenizării, aceasta fiind unicitatea lucrării. Ținând cont de faptul că Regatul Unit a decis să părăsească Uniunea Europeană, trebuie luat în calcul viitorul Uniunii Europene și cadrul juridic al celor 27 state membre. Astfel, Uniunea Europeană are nevoie de un nou tratat comunitar care

să eficientizeze procesul decizional și să fie prevăzute sancțiunile pentru țările care încalcă normele statului de drept internațional și principiile democratice.

Analiza acestei cercetări este aceea de a vedea cum era Europa înainte, și cum este acum, fără unul din marii actori internaționali, dar mai ales, care este puterea Europei după Brexit. Oare Marea Britanie o să capete noi puteri la nivel internațional în viitorul apropiat? Oare Uniunea Europeană o să fie mai slabă din punct de vedere economic, politic, social, dacă a pierdut unul din actorii importanți? La momentul actual, în 2022, Uniunea Europeană a rămas cu 27 state membre, atunci oare viitorul său o să fie diferit, fără Marea Britanie? Vor exista și alte state membre europene care își vor exprima dorința de a păsări UE, având ca și exemplul Brexit?

De la 1 ianuarie 2021 Regatul Unit a pierdut toate drepturile și obligațiile pe care le avea ca stat membru UE: nu va beneficia de piață unică și uniune vamală, nici de liberul schimb cu alte state, vor exista noi bariere privind bunurile și serviciile, dar și schimburile comerciale. Chiar și cu acest nou acord, întreprinderile se vor confrunta cu bariere comerciale, riscând să fie crescute prețurile. Pentru a evita astfel de situații și ca urmare a unui parteneriat economic, ambele părți au decis să creeze o zonă ambițioasă de liber schimb, fără tarife, pentru o concurență loială. Fără acest acord, produsele alimentare (carne de vită, lactate, carne de porc, cereale, zahăr, păsări, miel,) ar fi putut fi supuse unor tarife mai mare, de peste 50%; în timp ce produsele de pește și autoturismele ar fi avut tarife de peste 25% mai mari, iar textila și încălțăminte ar fi supuse unor tarife de 12%. Dacă nu ar fi existat acest acord, ar fi existat daune economice mult mai mari producătorilor agricoli de pe ambele părți.¹

Conform normelor impuse de Organizația Mondială a Comerțului, prin acest acord se acceptă dreptul ambelor puteri (UE și Marea Britanie) de a aplica instrumente de apărare comercială. Interesant este faptul că ambele au convenit de comun acord asupra unei idei: să fie recunoscute programele „Operatori economici autorizați”, pentru a permite comercializarea produselor. O altă discuție privind prevederile articolului 50 este aceea de a impune tarife aeriene, vize și pașapoarte valabile, după regulamentele impuse.

Anumite sectoare au fost afectate de plecarea Regatului Unit din Uniunea Europeană, însă s-a încercat să se ajungă la o înțelegere comună, dar lucrurile nu sunt atât de simple, fiind domenii sensibile. Piața forței de muncă și accesul pe piața financiară au o importanță majoră pentru ambele părți. Strategia de negociere a fost neclară și greu de acceptat pentru reprezentanți. Brexit reflectă îndepărtarea procesului integrării, reprezentând o amenințare

¹ Comisia Europeană, „Întrebări și răspunsuri: Acordul de cooperare și comerț UE-Marea Britanie”, Bruxelles, 24.12.2020, p.2-3

asupra dezvoltării UE. Consecințele în domeniul administrației publice, în sectoarele economice, transporturi, întreprinderi și cetățeni sunt inevitabile, chiar și cu existența unui Acord comercial și de cooperare intrat deja în vigoare.

Un prim efect al Brexit-ului este deficitul de forță de muncă: 40% dintre marile companii britanice au rămas fără angajați după plecarea europenilor. Cele mai afectate sectoare sunt cele de transporturi, depozitare, Horeca, sănătate, construcții, utilități, existând dificultăți în recrutarea personalului ca urmare a consecință Brexit. Ținând cont că de la 1 ianuarie 2021 au fost puse noi reguli în ceea ce privește migrația și pașii dificili precum dreptul de rezidență, numărul europenilor angajați în Marea Britanie a scăzut cu 8,7% comparativ cu perioada dinainte de pandemia provocată de coronavirus. Un dezavantaj este acela că multe companii nu pot funcționa fără normal, ceea ce poate conduce la o creștere economică mare.²

O altă consecințe apărută este cea legată de fake news și inducerea în eroare a cetățenilor referitor la anumite decizii, instalarea panicii și a revoltei. Fiind un fenomen nou, cetățenii nu au știut cum să se comporte în anumite decizii, nu au avut cu cine să se consulte și au luat de bun informațiile văzute sau auzite de pe rețelele social-media, care nu erau mereu în concordanță cu realitatea. Unele informații erau redactate de persoane anonime, conturi false, dar care au creat panică în rândul cetățenilor britanici, dar și europeni. O primă regulă utilă comercianților este aceea că toți trebuie să respecte reglementările și procedurile destinata pieței UE și Marii Britanii: orice produs care iese din UE și intră în Marea Britanie trebuie să respecte reglementările tehnice și controalele aplicate la vamă și sunt supuse unor verificări pentru siguranță, dar și invers, orice produs care iese din Marea Britanie și intră în UE trebuie verificat și controlat.³ Marea Britanie a înregistrat o scădere a importurilor din Uniunea Europeană în prima jumătate a anului 2019, conform datelor publicate de Oficiul Național de Statistică. Un alt factor important de precizat este deprecierea lirei sterline, fapt ce va face exporturile mai competitive, iar importurile vor scădea valoric.⁴

Conform noilor reglementări impuse de Regatul Unit, cetățenii români pot intra în Regatul Unit în vizită / în scop turistic fără o viză. Dacă doresc să muncească sau să stea mai mult de șase luni în Marea Britanie, aceștia sunt nevoiți să obțină o viză de intrare pentru ca

² Efectul Brexit. Peste 40% dintre companiile britanice mari au rămas fără angajați, relatează Digi 24, Știri externe, articol publicat pe 16.09.2021, site accesat pe 17.09.2021 <https://www.digi24.ro/stiri/externe/efectul-brexit-peste-40-dintre-companiile-britanice-mari-au-ramas-fara-angajati-si-nu-reusesc-sa-angajeze-dupa-plecarea-europenilor-1670459>

³ Comisia Europeană, Întrebări și răspunsuri - Acordul de cooperare și comerț UE-Marea Britanie, Bruxelles, 24 decembrie 2020, pag. 4-7

⁴ Pagina oficială a Ministerului Economiei, antreprenorialului și turismului, „Brexit – implicațiile scenariului no-deal”, <http://www.imm.gov.ro/ro/brexit-implicatiile-scenariului-no-deal/>, accesat pe 18.05.2021

accesul lor pe teritoriul britanic să fie permis. Mai mult decât atât, cetățenii care își doresc să muncească mai puțin de 6 luni, sunt nevoiți să obțină o viză de intrare. Un aspect important de reținut este cel că intrarea pe teritoriul britanic o să fie permisă în baza unui pașaportului sau a unei cărți de identitate, până la data de 30 septembrie 2021. De asemenea, cetățenii care vor să intre în Programul *EU Settlement Scheme* vor avea dreptul de a călători în Regatul Unit cu documente de identitate, cu condiția ca acestea să aibă valabilitate până la data de 31 decembrie 2025.

O altă consecință este aceea că încă de la începutul anului 2020 Marea Britanie a pus în aplicare un sistem de tarifare a carburantului și nu va mai lua parte la comercializarea cotelor de emisii ale UE. O altă schimbare este aceea că Regatul Unit nu mai este membru al Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (EASA), cei mai afectați fiind operatorii. Privind domeniul transportului aerian, rutier, feroviar, maritim, se dorește o conectivitate continuă. Interesant este că domeniul politicii externe și de apărare nu este discutat. Dar, s-a stabilit un acord cadru de cooperare între părți privind siguranța nucleară în scopuri pașnice, bazat pe reciprocitate. Totodată, se aplică un acord în domeniul securității informațiilor și a materialelor clasificate.⁵

O altă ramură afectată de efectele Brexit-ului este P.E.S.C (Politica Externă de Securitate Comună), Marea Britanie fiind o importantă putere militară la nivel european. Astfel că, domeniul securității și al apărării a fost ușor afectat după retragerea Marii Britanii din spațiul comun, având exemplul concret: conflictul Rusia-Ucraina, care în mod direct a afectat și Uniunea Europeană. Cu siguranță că ieșirea Marii Britanii din UE a fost un factor important al destabilizării securității europene, privind instabilitatea economică, politică și inter-umană instalată la nivel european după Brexit, dar mai ales după criza pandemică provocată de virusul SARS-COV2. Un alt factor care mă face să cred că această ramură a fost afectată de Brexit este cel al declanșării războiului, care a pus în pericol securitatea externă a UE. Dar, pot spune că războiul a fost și un prilej de apropiere și unire a statelor membre, deoarece au dat dovadă de solidaritate și au susținut Ucraina, existând progrese în domeniul integrării europene și posibila aderare a Ucrainei în UE.

Așadar, se pot remarca consecințele pe termen scurt apărute după finalizarea acestui proces. Cu siguranță vor exista și alte complicații pe termen lung. Pot spune faptul că până la momentul actual s-a putu ajunge la un acord între cele două puteri, și astfel se poate remarca că au rămas câteva aspecte nesoluționate, acestea urmând să fie negociate în viitorul apropiat.

⁵ Direcția pentru Uniunea Europeană, „*Politici UE orientări*” – Sinteza activităților europene, nr.1/2021, coordonator Dr. Cristina Stroescu, pag.24

Cetățenii britanici vor conștientiza că economia o să sufere, instalându-se în 2021 o criză economică la finele anului 2021. Pe parcursul celor patru ani de lungi negocieri, Uniunea Europeană a dat dovadă de solidaritate, integritate, responsabilitate, dar mai ales pace, confruntându-se în paralele și cu situația conflictuală dintre Rusia-Ucraina. UE speră ca celelalte 27 state membre să rămână unite, lipsite de ideea de separare de obiectivul comun european, rămânând sub aceeași umbrelă europeană. Pot spune că în urma noilor situații conflictuale dintre Rusia și Ucraina, UE sprijină Ucraina și au fost accelerate procedurile de aderare la UE, acesta fiind un alt subiect complex. Precizez faptul că o caracteristică de bază a UE este aceea de integritate europeană internă, având principii comune și solide cu celelalte state membre europene.

Prin urmare, sunt de părere că mult timp de acum încolo acest nou fenomen Brexit va lăsa amprente și consecințe ambelor părți. Cu siguranță că în viitorul apropiat, UE și Marea Britanie vor reuși să aibă o colaborare și cooperare eficientă, vor reuși să depășească obstacolele ce vor urma, punând accent pe securitatea cetățenilor și al mediului, pentru a se menține pacea pe continentul european. Din acest motiv susțin faptul că viitorul Uniunii Europene este dificil de prognosticat, existând numeroase obstacole întâlnite: de la fenomenul Brexit, la Pandemia Covid-19, apoi războiul Ucraina-Rusia. Oare fenomenul globalizării a contribui la toate aceste fenomene? Așa cum bine știm, proiectul globalizării continuă să îmbunătățească condițiile de trai și de viață ale populației, prin dezvoltarea constantă a comerțului internațional, al digitalizării, prin diminuarea conflictelor, prin încurajarea diversității culturale, etc. Banca Centrală Europeană definește globalizarea ca fiind un fenomen care a transformat economia: putem comanda online, putem livra produse în întreaga lume, iar concurența între țări a sporit.⁶

Ținând cont de faptul că nu a existat nici un context internațional ca un stat membru al Uniunii Europene să părăsească sfera europeană, viitorul statelor europene o să fie afectat, iar derularea procesului de retragere a Regatului Unit al Marii Britanii va aduce după sine consecințe. Sunt de părere că UE se îndreaptă spre federalism, accelerând integrarea și devenind Statele Unite ale Europei, unde instituțiile europene iau cele mai importante decizii la nivel central. Este imperios necesar de urmărit exemplul SUA, când s-a transformat din confederație în federație, deoarece o confederație nu poate funcționa pe termen lung, datorită diferențelor mari de interese și de numărul mare de state, care întâmpină obstacole. Însă, diferența este că cele 27 state membre au culturi și limbi diferite, istorii diferite, lucru ce poate complica procesul de a realiza o Uniunea Europeană Federală. Astfel, într-o federație, relațiile externe ale statelor

⁶ Banca Centrală Europeană, „Globalizarea și evaluarea strategiei”, site accesat pe 25.06.2022 <https://www.ecb.europa.eu/home/search/review/html/globalisation.ro.html>

membre vor deveni problematice în temeiul dreptului internațional, exact cum s-a remarcat cu situația Brexit. În schimb, îi lipsește o uniune fiscală comună, mai exact, un sistem propriu de taxe, impozite, venituri și cheltuieli. Un alt lucru interesant este acela că cetățenii se pot adresa instanței europene împotriva statelor naționale. Până la momentul actual UE s-a bazat pe principiul suveranității statale și cel al autodeterminării popoarelor (popoarele sunt diferite de limbă, cultură, istorie), însă cu ajutorul diversității și eterogenității se poate face trecerea către un federalism european, deoarece popoarele din culturi diferite pot conviețui sub aceeași economie.

Chiar dacă Marea Britanie a părăsit UE, credeam că spațiul european va rămâne cea mai mare și mai stabilă piață la nivel global, însă, după declanșarea războiului dintre Ucraina și Rusia, percepția mea se schimbă, instalându-se o posibilă criză economică în rândul cetățenilor. Potențiala amenințare stă chiar lângă noi, România, unde conflictul este la doar câțiva kilometri de noi. Însă, în acest moment, nimeni nu știe să precizeze care o să fie soarta milioanele de cetățeni europeni, existând clar câteva pericole economice, de securitate.

În urma analizei efectuate, am observat că cetățenii români sunt de părere că vor exista cu siguranță state care vor dori să adere la UE, dar și alte state care se vor retrage din UE în viitorul apropiat și vor dori să încheie parteneriatul european. În cazul în care se vor retrage și alte țări, cu siguranță că Europa nu va mai fi un factor decizional economic și politic la nivel global, iar federalismul începe să se instaleze treptat. Însă, cred că solidaritatea și coeziunea la nivel UE vor crește, iar UE va dezvolta tot mai multe instituții supranaționale, astfel încât să adâncească integrarea statelor membre. Sunt de părere că UE o să dezvolte și o inițiativă de apărare comună, având drept model NATO, în special în contextul actual și conflictual al agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei. Cu siguranță că vor mai exista state doritoare să adere la proiectul european, astfel că UE se va extinde tot mai mult spre partea de est a Europei.

Într-o lume aflată în continuă schimbare, cu multe situații neprevăzute, în care ordinea globală este dominată de paradigma concurenței și a influenței Marilor Puteri, UE-27 are de învins multe provocări și obstacole pe plan internațional. Este necesar ca UE să-și impună voință și să devină o putere globală, chiar și fără Marea Britanie. Este necesar ca UE să-și impună voință și să devină o putere globală, chiar și fără Marea Britanie și sunt de părere că UE se îndreaptă spre federalism, care oferă UE o capacitate sporită față de provocările întâmpinate, dar și diversitatea culturală și a opiniilor. Europa cu mai multe viteze nu mai funcționează după finalizarea Brexit-ului. Ca și soluție ar fi distribuirea echitabilă a puterilor și atribuțiilor instituțiilor europene. Astfel, statele ar funcționa precum o entitate funcțională care are capacitatea de a acționa precum un actor politic global de sine stătător pe marea scenă

internațională și globală. Așadar, consider că doar o Republică Federală a Europei/Stațiile Unite ale Europei poate da pace lumii.

Concluzionez prin a spune că acest proces - Brexit a fost și este greu de acceptat atât pentru cetățenii britanici, cât și pentru cetățenii europeni, deoarece de-a lungul timpului au apărut numeroase dispuse politice, economice, fake news, comentarii și analize pe acest subiect. Chiar dacă nu a trecut foarte mult timp de la ieșirea Marii Britanii din UE, deja se pot remarca efectele negative de pe urma acestui fenomen, în domeniul precum economia, turismul, piața muncii, relații internaționale, securitate și altele. Se pare că a fost doar o manevra politică populistă de descentralizare a sferei de puteri. De asemenea, după cum s-a observat în analiză, dar și în filmul *Brexit: The Uncivil War*, s-a votat în mare parte de către persoanele neinformate, fără a cunoaște consecințele votului. Da, cu siguranță că UE poate fi un actor important la nivel global și fără Marea Britanie, dar a pierdut o economie puternică, ci și un partener pragmatic care a contribuit imens la dezvoltarea UE. Astfel, UE trebuie să fie mai unită, mai puțin birocratică, și mai decisivă în ceea ce privește statele rogue (în special Ungaria și Polonia care și-au exprimat dorința de a părăsi UE în perioada anilor 2020-2022). De asemenea parteneriatul Franco-German trebuie să rămână la fel de puternic ca și până acum și se poate aduce în discuție despre o Uniune Europeană cu un parteneriat puternic cu Republica Moldova și Ucraina. De asemenea, consider că între uniune și Marea Britanie va exista întotdeauna o relație stabilă, iar această relație se va baza pe reciproc, susținere, și ajutor, atunci când este cazul.

Da, consider că și în lipsa Marii Britanii, UE va rămâne o putere la nivel global, deoarece dispune de o gamă largă de resurse, iar fiecare țară ajută și contribuie la buna funcționare a acesteia. Astfel, UE poate rămâne un actor important/relevant la nivel global (în special din perspectivă geopolitică), însă va pierde din puterea economică și militară pe care ar fi avut-o în situația în care Marea Britanie rămânea membru. Chiar dacă Marea Britanie are un aport semnificativ economico-social, UE poate fi în continuare solidă, pentru că are în componență state puternic dezvoltate. După cum s-a putut observa, chiar și după părăsirea cercului european, au existat parteneriate și viitorul dintre cele două părți o să fie diferit. Dacă până acum s-a vorbit de procesele de integrare europeană, eu am adus în discuție procesele de ieșire din UE și etapele pe care le-a parcurs Regatul Unit al Marii Britanii, de noul fenomen, cel a dezintegrării și dez-europenizării, conform rezultatelor cercetării demarate în mediul online. Se constată că relația dintre UE și Marea Britanie nu va mai fi atât de strânsă din punct de vedere politic și social. Însă va exista în continuare o colaborare foarte strânsă la nivel economic

Așadar, cert este că au mai rămas multe etape și aspecte de clarificat, Brexit fiind doar o provocare peste care UE a parcurs-o, fiind o problemă mai profundă și mai complicată. Consider că într-o uniune internațională atât de extinsă precum UE, mereu vor face exista diferențe interculturale, în domeniul social, bugetar, în modul de concepere a studiilor de fezabilitate, în conceperea sistemelor de implementare, cât și în modul în care se face distribuția elementelor sociale importante. Toate aceste aspecte apar din cauza diferențelor culturale. Consider că acest tip de uniuni și formațiuni ar trebui înființate la nivel mai mic, primul și cel mai important aspect fiind cel cultural, Brexit-ul fiind exemplul concret. Astfel, pot spune faptul că acum, Marea Britanie este o țară liberă, care poate să ia propriile decizii în favoarea sa, dar care este nevoită să își suporte consecințele pe o perioadă îndelungată. Așa că, între Marea Britanie și statele europene există o interdependență (socială, economică, politică), iar Brexit-ul va avea un impact considerabil pe termen lung în toate aceste domenii de activitate pentru Europa: economic, politic, social. Cu siguranță, UE și Marea Britanie vor avea nevoie totuși de ajutor reciproc în diverse circumstanțe.

Analiza indică că relațiile dintre Regatul Unit și UE se vor stabiliza și vor face tot posibil, ambele părți să le fie bine, pentru a continua cooperarea și colaborarea. Pe viitor, cred că vor coopera destul de mult, ceea ce justifică faptul că relațiile se vor dezvolta într-un sens pozitiv, iar problemele se vor remedia. Se vor instituționaliza într-un format care să permită cooperarea reciproc benefică ambelor părți. Cred că relațiile dintre UE și Marea Britanie vor evolua pozitiv, după încheierea tuturor negocierilor cu privire la aspecte economice și sociale. UE și UK pot fi parteneri puternici în viitor, având în vedere acțiunile agresive ale Rusiei, dar și emergența Chinei ca mare putere.

Prin urmare, se remarcă faptul că acest fenomen Brexit este o lecție importantă pentru mai multe state membre ale UE, chiar și pentru cele non-membre UE, iar în ceea ce privește viitorul economic al Marii Britanii, sunt de părere că ar putea să adere la Spațiul Economic European, fiind o posibilă soluție, urmând exemplul Norvegiei și al Elveției. Dar vom vedea în viitor cu ce provocări o să se confrunte Uniunea Europeană.